

ALMANAHUL FAMILIEI

FOIA BISEPTEMENARIA
PENTRU TOTE TREBUINTIELE VIETIEI SOCIALE.

Va fi în 1/13 și 15/27 din fiecare lună. Pretul de prenumerare este de 3 fl. v. a. pentru România și Strainatate 8 franci — lei noi. A se adresa la REDACTIUNEA foiei în Gherl'a — Szamosujvár.

Nu-i totu auru, ce lucesce.

Novela.

(Continuare).

IV.

Ionu Radu Radulescu era imbracatu serbatoresc. — Umblă cu pasi grei in susu si in josu in chili'a s'a. Asceptă cu impacientia momentulu dorit... momentulu decidoriu. Deodata se opresce inaintea oglindiei, se privesee din crescutu pâna in talpi 'si cautandu-si aspru in ochi si dice:

— Radulescu! esci june de moda, cauta si fi căvaler de anima! Dă-ti remasu bunu trecutului... si intarescete in sperant'a viitorului. Cateva momente ânca, si ratacitorulu agentu se face omu avutu si stabilu, — si anim'a ta cea rece, se va incaldu de iubirea celei mai frumose femei... Esci norocosu Ionu Radu Radulescu! finesce monologulu.

Intra acest'a intra servitoriu si-i anuncia că birjea i sta spre dispositiune. In momentulu acest'a clopotulu celu mare dela baseric'a negra da primulu tonu. Era la 12 ore amédi.

Radulescu cu mâna tremurandu si-pune palaria pe capu, si cu anima palpitanda se da pe scara in josu undeu acceptă birjea.

Se urca cu repediune si striga birjariului:

— „Strad'a surcoiei numeru 17.“

Apoi si-a inchis ochii se nu vedia lumea profana, in caletori'a s'a triumfala ?!

Multe caletorii a facutu in vieti'a s'a Ionu Radu Radulescu, — dar' că acest'a nu. I s'a parutu, că caletoresc in alt'a lume, in alte regiuni... intr'unu momentu s'a inchipuitu celu mai fericitu si mai serbatoritu omu, si chiar' era in culmea imaginatiunilor sale, candu de-o data birjea se opresce, birjariulu deschide usi'a dîndu:

— Poftesci cocóne, amu sositu!

Ionu Radu Radulescu s'a credut dintr'unu somnu frumosu... atunci candu era se intreprinda cea mai insenmata actiune in vieti'a s'a, elu inca fantasă si visă — — dă, că-ci amorulu e o fantasia... si vieti'a e unu somnu....

I-a trebuitu óresi-care tempu, pâna ce s'a reculesu ca unde-i.

Apoi si-a adusu aminte, de indemnul ce si-a datu la plecare, si intrandu pe pôrta, a urcatu scar'a cu o sigurantia barbatescă.

Acest'a sigurantia s'a marit uâncă, candu in anti-camera dlu casei l'a primitu, că pre unu óspe de multu aseptat, candu a pasitu pragul salonului, era convinsu că a pasitu preste tôte greutatile si se sémтия deja stapanu a animei Agnitei si a zestre de dicee-mii galbeni.

Pre langa tôte, că l'a suprinsu luesulu si eleganti'a salonului in care se află, Radulescu luă unu aeru domnesc si nepasatoriu fața cu modest'a portare a domnului casei. Elu din semnele aceste, deduce sigur'a reesire a causei lui.

— „Numai incepulum e greu“ — dice in sine, — dar' noroculu e companionu cu mine in tôte. Apoi cu voce inalta se adresă catra dlu Dimitrie Paunescu.

— Io-su pré fericitu domnule Dimitrie Paunescu, că adi mi s'a datu bun'a ocasiune de a-mi esprime cele mai sincere sémтиимinte ce nutrescu pentru Domni'avôstra si famili'a Domni'loruvostre, amu doritu acestu momentu in interesulu nostru comunu si a afectiunilor nôstre delicate....

— Me obligi domnule Radulescu cu esprimarea acestor sémтиимinte. Bine a-ti venit in cas'a nôstra! Pofiti ocupati locu! Î-lu imbie domnulu casei totu cu modest'a de mai 'nainte.

— Bine amu venit, — si bine o se ispravim, dice Radulescu — lasanduse intr'unu scaunu cu bratie móle si comotu.

— Oiu fi, pentru ace'a domnule Radulescu că se ispravim bine; i respunde Paunescu ocupandu si elu locu fația cu șopele seu.

Incătu eră Dimitrie Paunescu mai prevenitoriu, pre atatu eră Ionu Radu Radulescu mai cutediatoriu. Nelinișcea și perplexitatea, ce o a avutu acasa si pe drumu a disparutu că negur'a din 'naintea radielor calde a sorelui.

— Precum amu avutu fericire, de a me exprima, — continuă Radulescu la meritulu causei, — m'a adus cele mai delicate sămieminte la cas'a Domniloruvostre pré multu stimate domnule Paunescu! — Domnulu Iporitru T. Tabanu, credu ca ve-a informatu pe deplinu despre scopulu meu, si ve-a facutu cunoscutu in detailu cu giurstarile mele. Eu inplinescu adi o detorintia santa, candu mi ceru voie a ve esprime multiamirea mea, pentru bu-navoint'a dovidita fația cu mine, cu tăta solemnitatea a ve dechiara, că eu portu celu mai curatul amoru in pieptulu meu pentru delicat'a Dómniloruvostre fiica; si-mi concede pré multu stimate stapanie a acestei casi, că dupa ce mi-amu descoperit ușmientul si mi-amu esprimat uointi'a serbatoresce; se ceru de socia pe iubit'a Domniloruvostre fiica.

Eu ve asigurezu, — continuă foră a acceptă responsu — că oiu fi unu barbatu casnicu si prevenitoriu; si avea incredintiata mie va fi pastrata cu santenia — si oiu intrebuintă asié, că in scurtu tempu se devina unu capitalu colosal... dă domnule eu o se sfirsiescu lucruri admirabile...!

Stapanulu casei l'a ascultat cu pacientia pana ce si-a finit uictiunea serbatorésca.

Apoi frecandu-si manile, că si candu nu ar' fi in stare decidiatore, dupa o amanare, cu voce tremuratore i respunde:

— Eu dorescu fericirea iubitei mele fiice, si sum convinsu că prin Domni'avostre o se i-se realizeze sperantile nutrite cu atâta dragoste din partea mea.

— Ve asigurediu Domnule, că eu o voiu ferici...! — i-lu intrerupe Radulescu cu nerabdere.

— Eu nu sum contra; continuă seriosulu parinte; numai soci'a mea, si peste tōte fic'a mea se nu aiba ceva esceptiune ori contradicere.

— Oh, ea nu vă avea! esclama fericitulu june.

— Asié dara mi-permiteti se invită damele incōce, că si dinsele se fie informate despre cele ce se intempla si se-si dea aprobarea.

Cu aceste cuvinte Dimitrie Paunescu deschide o usia laterală a salonului, si dupa unu semnu facutu din partea lui se ivescă dōue dame, cari se vede că acceptă invitarea. Cu o iutiéla precugetata intra in salonu si salutandu usioru din capu pe șopele acceptatoriu ocupa amen-doue locu fația cu elu pe o sofa.

Ionu Radu Radulescu eroului dilei, la ivirea loru s'a seculat de pe scaunu si a remasă uimitu, incătu neci nu a fostu in stare a le resalută. Unu fulgeru electricu i-a trecutu prin corp, i-a amutit uocea... si i-a amortit uinele.

Acést'a n'a fostu o surprindere... ci o desamagire infriicosiata!

Fiinti'a ivita nu era idealulu seu, numai o copia ne-perfecta de pe acel'a. Elu acceptă ivirea sōrelui... si s'a treditu la lumina lunei palide. A statu inradacinat uintr'unu locu, nu sciă ce se faca, ce se dica. Ochii i s'a inpainginat, faci'a vesela i-a devenit ualida si fruntea-i 'nalta trista. — Tremură in totu interiorulu seu, si si-stringea manile cu sgârciuri, scarmanandu-si paleri'a... I se parea că se intorce lumea cu elu voiă se sara in abisulu infinitu, dar' era inradacinat si nu se potea misică.

Intr'unu momentu si-vediu nimicite tōte sperantiele. Vedeau cumu i se departu ilusiunile... cum i sbora visele... si elu era inpotentu a alergă dupa ele, séu a se re'ntorce cu onore.

In fine a devenit uintr'o stare estra-ordinaria, nu scia unde-i si cē se intempla cu dinsulu.

Domnulu casei Dimitrie Paunescu ie dinsulu aci unu aru serbatorescu si intrerupe liniscea mormentală.

— Domnulu Ionu Radu Radulescu, — dīce dinsulu, — a petițu pe multu iubit'a mea fiica, pe bun'a si modest'a Teofani'a. Eu mi-amu datu consemtiementulu conditionat, déca din partea t'a, iubit'a mea Teofani'a nu se va face esceptiune!

Junule petitoriu la audiulu de „Teofania“ a tresarit u si s'a desceptat pe unu momentu. Elu sciă de „Agnit'a“ si aci i se presentă „Teofania.“

Intrebata fixase pe junule ce stă din 'naintea ei, apoi tîntindu-si ochii cu modestia spre pamantu, rostesce unu tremuratori: dā.

Acestu responsu l'a nimicitu pe petitoriu si mai multu.

— Asié dara dandu-si invoirea si fēt'a mea, — continuă parintele, — in privinti'a unei formalitati suntemu gat'a. Acum urmează a dō'a intrebare adeca: zestre. — Documentulu e gata poftesci alu „iscalii“ finesce vorbitoriu adresanduse catra Radulescu.

Ionu Radu Radulescu si-intinde man'a tremuratore dupa harti'a deschisa. Probéza se cetăscă, dar' literile fugau si se intortocau... nu vedea bine intr'atât'a era de iritatu. Dar' insusirea eredita dela parinti, — precum se faliā elu — nu s'a denegatu pe sine, neci intru acestu momentu de mare importantia. La mediloculu scrisorei a zaritu bine si a cetit uifrele „10,000.“

A luat ucondeiulu inbiatu si a subserisu documentulu, cu mana sigura si cu litere frumose.

Dimitrie Paunescu a inpatratu harti'a subserisa si i-a predat-o retienându unu exemplari si pentru sine.

— Acum'a trecūndu, har' Domnului! preste tōte afacerile anterioare, — continuă domnulu casei, cu indes-tulire — nu remane altu-cev'a decătu se sfirsimu actulu dupa usulu besericescu.

Si dandu semnu, intra preutulu in sala si sevērăsesce actulu logodnei dupa perscrisele canōnelor si dupa ritulu besericescu.

Ionu Radu Radulescu, lasà sese intempe cu elu orice. . . , O garantia totu-si avea. Documentul de zestre.

Finindu-se tòte formalitatile, logoditulu Radulescu a parasit loculu maltratarei sufletesci, si a respirat mai usioru aflanduse afara. S'a urcatu in birja, si s'a departat fara a reprivi la loculu in care si-a cautat fericierea. . . .

De multe ori s'a apropiat elu cu pietate si nelinișce de acestu locu — si aci fuge de elu, că de unu locu intristatoriu. . . . !

Pe cale totusiū nu si-a perduto presentia si insuribile eredité, mai de multe ori a cautat: că are la sine harti'a cu zestrea? ! — O avea.

(Finea va urmă.)

Alesandru Onaciu.

Umbr'a lui Traianu.

Umbr'a blanda, amorosa
P'orizonu s'a inaltiatu,
Si 'ntr'o manta 'ntunecósa
De nori negri s'a 'mbracatu.

Filomel'a in tacere
'Si-padiesce cuibulu seu;
Tote gusta cu placere
Darulu scumpu alu lui Morfeu.

Eu cu anima 'ntristata
Pre o vale trecu, plangându
Romanimea maltratata
In stravechiul ei pamantu.

Spre coline, vâj, ori unde
Eu privirea mi-o indreptu
Lacrimi si doreri profunde
'Mi-inéca tristulu pieptu.

Echoulu din stânca 'n stânca
Repetiescu ne incetatu
Suspinaarea mea adinca,
Plansulu meu celu desperatu:

»Marte, divule Traiane,
Si-alu Romanilor geniu!
Voi ce 'n cetele dusimane
Strabateati ca fulgeru viu!

»Cautati cu indurare
Cum poporulu romanescu
Geme, plange micu si mare
In pamantu-i stramosiescu.

»Siepte secli de-umilintia,
De sclavia au trecutu,

Pân' ce-a orbei nesciintia
Ora ultima-a batutu.

»Celu ce-ai disu: »Fia lumina!«
Si lumina s'a facutu.
Tu scii cum fara de vina
In sclavia am jacutu.

»Pân ce-ai disu cu bunatate
Dir maritu-ti tronu cerescu:
»Voiu de astadi libertate,
La poporulu romanescu!«

Dar' si adi cu neonore
Ei voescu a ne rapí
Limb'a dulce sunatore,
Si de viétia-a ne lipsi. . . .

Vocea mi se 'nadusiesce
Nu potu, decatu se suspinu. . .
Sufletu-mi se ingrozesce
Candu aceste 'n minte mi-vinu. . .

Dar' din valea cea vecina
Simtu că sufla-unu ventu usioru,
Si pe arip'a lui lina
Aste vorbe-audu ca mi-sborn:
»Romanasiule, ce-aice
'Ti-inchini fruntea 'n doreri,
Că captivulu neferice
Candu slabesc din poteri.

»Naltia-ti capulu si privesce
Umbr'a unui bravu romanu
Ce de fi-si se 'ngrigesce:
E parintele Traianu!«

Me surprindu . . . revinu in fire,
Cautu cine mi-a vorbitu;
Ér o umbra 'n purpuri fine
Me graesce liniscitu:

»De ce plangi in noptea-adinca.
Fiiulu Romei intristatu,
Ce multi secoli, ca si-o stânca,
Cu viforulu te-ai luptatu?

»Gotii, Hunii, toti barbarii
Cari asupr'a-ti au venit,
Gepidii, si-apoi Avarii,
Unulu c'altulu au pierit.

»Toti s'au dusu, cum pierie spum'a
Si 'n iubita Daci'a mea
Numai tu stai pân' acuma,
Ca si-o brava sentinea.

»Unu torrentu viu, ce pornescce
Dela sinulu unei stanci,
Nu se pierde misfescesc
In abisulu valei-adinci.

»Nu! ci sfarma, prapadesce
Totu ce 'n cale vré a-i stá:
Si 'n locu nu se mai opresce
Pán' ajunge tînt'a s'a.

»De-adi dreptatea cea cerésca
Pedepsí-va pre tiranu,
Si 'n eternu va se traésca
Bravulu meu poporu romanu.

»Stergeti numai egoismulu
Ce desparte frati de frati,
Ur'a, indiferentismulu,
Si 'n concordia lucrati;

»Faceti se se nimicésca
Desbinarea: ve uniti;
Cu virtutea stramosiésca
Sufletula ve 'npodobiti:

»Apoi vie ori ce sorte
Preste mandrulu traianidu;
Elu va ride si de morte
Si de barbarulu perfidu! —

Dicundu aste dulci cuvinte,
Or'a umbreloru batù,
Si alu nostru bunu parinte
Ca unu fulgeru disparù.

A. V. Fabriciu.

L'Alliance latine.²

Societatea limbelor romane de la Montpellier intre alte lucrări ale sale a intemeiatu si o foia a s'a sub titlulu de susu. Aceasta este o revista pentru tóte branchele literaturiei. Este redigeata de toti membrii societatii (Alouette) avendu redactoru en chef pre Xavier de Ricard. Apare in volumi totu la trei lumi; pana acum au aparut doi numeri cari dau un volum de 359 pagine 8 m. In colonele acelei reviste se primescu articlui atatu din sfera literaturiei scientifice catu si din a literaturiei poporali de la tote nationalitatile cari apartienu rasei latine. Intentiunea ce are acea revista, este ca se faca cunoscute tote poporale de vitia latina cu desvoltarea culturei fratiloru loru. Ide'a pentru a carei realisare lucra membrii societatii se pare a fi: ide'a latinismului. Principiulu este omogenitatea gandirei la poporale latine; basea pentru realisarea ideii, membrii societatiei cugeta a o afla in federalismu.

Din dis'a revista ne sta in ainte numerulu alu 2. alu volumului I. pag. 161—359. Despre cuprinsulu acestui numeru mi voiu permite e dare de seama.— Este fórte bo-

gatu in materia. Incepe cu unu tractatu a lui Obedenariu: despre religiositatea romaniloru. Aci accentuandu-se cu desebire tolerantia religiosa a romaniloru se areta, că in ce privesc confessiunea loru in mare, nu se afla secte ca in alte locuri. Si déca totusi au fostu ne tolerant, acésta a fostu numai fația de mohamedanismu ca nu cumva turcii se se pota impamentené. Nu mai pucinu este acésta impreguiare causa si pentru nerecunoscerea dreptureloru jidaniilor. Aréta apoi tolerantia religiosa a romaniloru fația de alte confessiuni crestine illustrandu acésta cu exemple din Africa; aréta armonia ce se afla intre confessiunea gr. or. si cea gr. catolica. Dupa o scurta schitiare a diferitelor numeri de biserici si dedicatiuni, aréta ca pâna candu in Transilvania chiar si sate porta nume de santi in România si biserici se afla cari se numescu cu numiri de alte persone celebre. Resultatulu acestui tractatu este: »adeverat'a religiune a românului este nationalitatea . . . le Roumain est avant tout-Latin,—si numai in alu doile locu vine alta specie de religiune.

Urméza continuarea observatiunilor lui Pi y Margall asupr'a caracterului lui Juan Tenorio, in limb'a spaniola cu traducere francesa. Practica moralei de Edmond Thiandiere si anume despre sanctiunea legii morali si intrebarea cum se se inventie practica moralei.

Sub titlulu colectivu pan-latinismul federalistu dnulu Xavier de Ricard dupa ce in nr. 1. a desfasuratu idea latina, carea s'a tiparit si separatu, aci da o descriere istorica asupra vietii francese de miédiadi — unu estrasu dupa cum dice din unu opu in preparare: federatiunea latina si francesulu de miédiadi. In acestu tractatu cu multa erudituie si espune in modu forte invederatu principiale sale federaliste. Acestu sistemul se opune centralisatiunei. Elu este pentru confederarea poporaloru mici pentru lucru si pace sub auspiciile justitiei si a libertatii. Federalismul dice elu (pag. 218) este form'a normale si esentiale a libertatii. Numai prin dinsulu se potu fóra violintia si fóra astringere concili'a individii in comune, comunele in provincia, aceste in natiune, natiunile in rasa, ér' rasele pentru umanitate. Numai intielegerea si coalitiunea poporaloru mici, uniunea loru federala, potu asecura mantuirea si liniscea Europei occidentali si meridionali, asupra carei amenintia unu complotu militaru. Poporale mici confederandu-se, voru face imposibile unitatea imperialoru mari.

Sub titlulu: panslavismul federalistu, dlui Michailu Dragomanov, de origine ruteanu, intr'o epistola adresata lui X. de Ricard, desvolta istoria acestei idei. Intrealele vorbindu, de basea uniunii rasseloru dice: Este evidentu, ca uniunea poporaloru latine nu se va poté realisa fóra mari schimbari in institutiunile statelorloru cari apartienu rasei latine. Alianti'a latina nu se va poté realizá de catu prin triumfulu ce ar' avé de a reportá in tote tierile latine, iue'a ce se esprima prin cuventulu federalismu. Relativu la panslavismu dice: De comunu se crede ca ide'a panslavismului este o inventiune a guvernului imperatiloru (Cariloru) in legatura cu orthodoxia loro bizantina moscovita. Acésta este

erore (pag. 331). Acést'a idee sa nascutu in sinulu nationalitatiloru cari si-au pierdutu independenti'a, a nationalitatiloru cari au devenit minori in familia. Conceptiunea aliantie slave dateza din seculu XII—XVII., candu slavii de miédiadi 'si pierdura totalu libertatea. Insíra apoi personele cari au conlucratu la realisarea acestei idei in diferite locuri si la diferite popora slave. Rol'cea mai de frunte in asta privintia o da Ucraineniloru. Totalitatea slaviloru o areta cu cifra 90 milioane. Concluse apoi: Este de lipsa că nationalitatile mici se sporésca poterea care li va desceptá consciinti'a despre acést'a rolă, prin schimbulu constantu a aspiratiuniloru, prin aliant'a morală séu prin unu ajutoriu constantu si naturale. Printre aceste incercari de asociatiune, cari voru inaugurá asociatiunea universale, a poporiloru in venitoriu, asociatiunea patriotiloru democrat federalisti a poporului mici si a nationalitatiloru provinciali, nu va fi nisi superflua nisi inutila.

Iean Bernard, da o scriere a cetatii Tuluse din punctu de vedere religiosu, artisticu si literariu, ér' Pompeyo Gener in limba spaniola cu traductiune francesa face istoria Spaniei sub Austri'a. Se descrie pre largu serbatori'a natională din 30 Iuniu 1878 la Paris.

Felice Cameroni da o revista asupr'a intregei literaturi italiene, ér' Iuan Ensenat asupr'a celei spaniole. In cronic'a séu Aliantia latina, aduce multe notitie,—é'r in cronic'a bibliografica, unu conspectu cu dare de séma asupr'a publicatiuniloru celor mai noue literarie.

Aliant'a latina are si unu adausu de poesii cu paginatura separata, in care publica poesiile dupa cumu se comunica, nu mai cele scrise in alte limbi se fia traduse si frantiusesce. Finesce cu unu apellu catra toti asociati si colaboratorii sei spre ai comunica canturile nationali si populari de prin tierile loru, cu deosebire cele ce esprima unele idei mitologice ori evenimente istorice, precum si notitie asupra toturor obiceiuriloru si traditiuniloru cari numai potu avé ore care interessu.

Doina poporale din Bucovina.

II.

Betranetiele.

Frundia verde de sialvie,	Bate-le-ar pustiile,
Betrânetie cu slabie!	Eu m'am intovarasitu
Ce-mi puneti voi téhna ¹⁾ mie?	Multu mi-i scarba si uritu.
Multu belea de mi-ti cadea,	Cà-ci ori ce mi-a trebuitu
Cu toporulu voiu taiea	Eu nici candu n'am mai gasitu,
Si-atunci n'a fi vin'a mea.	Si la drumu de m'am pornitul
Eu cu betrânetiele,	Tare multu me-am zabavitu,
Bate-le-ar pustiile,	Cà cinci, siese pasi mergeamul
Pan' nu me 'ntovarasiamu.	Si stámu de me odihniamu,
Bine 'n lume cà traiamu.	Si ér' ca me radicamu,
Ori ce-mi trebuiá aveamu.	Din picioare 'npleticeamul
Dar' de cand cu densele,	Cu batiulu me sprijiniamu

¹⁾ Téhna = pedeca.

Si-a casa târdiu veniamu.
Si-acasa déc'am sositu
Nemicu gat'a n'am gasitu,

Nici se beu, nici de mâncatu
Numai mórtea mi-amu rugatu.

S. Fl. Marian.

Dam'a misteriosa.

Novela.

De J. H. Temme.

(Continuare.)

Tenerulu studinte merse visandu in ospetaria.

Inse nu in visuri placute se tredì elu in demanet'a urmatoria.

Erá tempuriu, inca intunerecu, candu-lu desceptá din somnu ceva sgomotu. Nelinisce de tote dilele a ospetariei, cugetá elu, si voiá se adorma éra.

Erá ostenitul; o nelinisce interna, pana aci inca necunoscuta, nu-i permise se dorma pana tardiu. Cene a fostu dam'a streina? se intrebá elu; fostu-a ea in adeveru numai dsior'a Maria, dosior'a Mari'a Heim din Holstein, dupa cum voiá se apara?

Unchiulu, care se parea a fi ore-ce persona destinsa, interesanta, l'ar' fi indreptatitu a-si respunde la acésta intrebare in modu afirmativu, asemenea si trasur'a ordinara, in care caletoriau; ma si vestimentele i erau forte simple si modeste, si ce e mai multu: caletoriá fóra nece unu servitul, numai cu unchiulu seu; neci bare-mi o cameriera nu a aflatu introdusa in cartea de steini, pre care din curiositate o esaminase inca in séra trecuta. Inse catu de superba si impunatória a fostu de alta parte portarea ei, ce, precum se vedea, i devenise datina. Din asta cauza si frumos'a ei façia a primitu expresiunea unei demnitati si superbii impunetorie. Ér' catu atenge pre betranulu, curiosu unchiu, carele in presentia nepótei sale neci nu cutéza asi deschide gur'a, cá si cum ar' fi capetatu mandatu strictu, de a o tiené pururea inchisa.

Aici de siguru este la midiulocu unu misteriu, fu rezultatulu cugetariloru si reflexiuniloru sale, unu misteriu adencu!!

Elu voiá se adorma éra, dar' nu potea. Intrebari si indoiele, cugetari si reflesiuni incepura a-lu torturá din nou.

Atunci tocmai i ajunse la urechi o voce, ce i erá cunoscuta; numai de ieri, inse cu atatu mai cu mare siguritate.

Betranulu, unchiulu pretinsu a frumosei streine, vorbiá cu ceneva afora, prin ambitu séu pre trepte. Erá óre acést'a in legatura cu sgomotulu si nelinisce, ce domniau afara? Pote că erau pregatirile unei plecari desdedemanétia. La ast'a nu cugetase inca, neci séra, neci noptea, neci la desceptare. Neci din unu cuventu a-lu damei nu ar' fi pututu conchide la asiá cev'a. Internulu lui fierbea. Se nu o mai revéda? Ea se fia dusa, candu se vá sculá elu? dusa? pentru totu-déun'a dusa? Pierduta pentru elu in eternu?

Elu sari susu, se inbracă iute, sboră din chilia si navalí cá unu nebunu pre trepte in diosu. Afara pre strada,

înaintea usiei otelului, audi tropotitulu cailor. O porta se deschise. Ddieule, déca ar' fi ea ast'a! esclamă elu.

Elu se aruncă spre porta. O trasura plecă. Marcherii se intorsera indereptu.

Cene a pornit acolo? li strigă elu.

Dominii, cu cari a-i fostu dt'a ieri la cataractulu Renului.

Acum navală pre porta la strada.

Inse pre strada nu vediu nemicu. Ér' cum mergeau caii in trépadu incetu, potea audi cu atatu mai chiaru.

Cu trasur'a! Si cu fericirea, cu viéti'a mea! esclamă in desperatiunea sa; si o dorere nespusa i cuprinse anim'a.

Incâtrou apucara ei? intrébă pre marcheri.

Inse aceia nu sciura.

Si incâtrou se mergu eu acumă? se intrebă densulu.

Neci elu nu sciá.

Elu sciá numai un'a: fericirea sa, viéti'a sa a sborat.

Plată ospetariului, cu ce erá detoriu, apoi esă pre strad'a de unde disparuse trasur'a. Neci bare-mi pre acést'a nu a potutu-o vedé.

Aci a fostu ea; aici a respirat ea; aici a cugetat si sém̄tu ea. Cugetatua óre si la mene? strigă dinsulu.

Acum ajunse la port'a cetăției. Afora erau multime de căi, ce se despartiau in tote directiunile. Pre carea a apucatua ea? Densulu caută urmele trasurei. Preste totu erau urme prospete de caru.

Atunci audi densulu in liniscea demanétei unu tunetu departatu; 'lu audise si in sér'a precedenta. Erá tunetulu caderei Renului.

Elu trase intr'acolo; déca nu o vă reaflă pre ea, loculu trebuiá se-lu revedă; pre acelu locu trebuiá se petréca inca odata, unde a aflat-o, unde a siediutu in braciale sale, langa anim'a sa; unde anim'a lui a tremuratu de laturea ei.

Si elu éra o vă revedé acolo, éra vă vorbí cu ea!

Si éra vă fi fericitu? se intrebă densulu.

Sorele tocmai resariá candu ajunse la cataractu.

In primele lui radie elu observă cev'a, ce-lu facă se se uite de caderea apei si de tóte frumsetiele naturei elvetiane.

Erá o simpla trasura de chiria. Inse langa trasura stă ea, de laturea unchiului seu. Si ea erá atatu de frumosa, atatu de nobila si sublima in frumsetia demanétei recoritie, in radiele aurii a sorelui resaritoriu. Si acést'a nu o observase elu nece la lumin'a palida a lunei plene, nece la stralucirea limpide a facielor. Si ea priviá cu ochii sei frumosi, intunecati, rapita de unu entusiasmu divinu, in impetulu si undele potente a le torintelui latu, că si cum ar' fi aflatu in fine in acést'a scena sublima a naturei unu ceva, ce e in stare a multiamí spiritulu si anim'a sa insetosiata.

Si astadi e frumosu aci, dîse ea insocitorulai seu. E maretii si sublimu si la lumin'a sorelui!

Tenerulu audi aceste cuverte. Cu placere ar' fi cadiutu la pamantu pentru de a eslamá catra dens'a: si tu, esci mai frumosa, mai nobila si mai sublima la lumin'a sorelui!

Acum diară si dens'a pre junele nostru, si —

Ah! noi nă intél̄nimu inca odata aici?

Cuventele nu potura fi esprimate mai rece si mai indiferentu. O prinesa, o regina vorbiá cu unu bietu studentu cetatianu, carele caletoriá cu traist'a sa pre spate.

Bietului studentu i mai inghiaciá anim'a in sinu.

Mechanice si cu umilintia-si trase caciul'a; a vorbi nu potea nece unu cuventu.

Ea că respunsu la salutarea lui respectuosa-si plecă capulu abia observabilu.

Lorgnonulu teu, iubite unchiule, se rogă dam'a de betranulu ei insocitoriu.

Betranulu i intinse unu ochianu, prin care dens'a se uită la undele selbatece si spumegatorie ale cataractului.

Anim'a tenerului nostru caletoriu veni éra la viéti, inse numai spre a sém̄ti, catu de re: este morbosa.

Elu voiá se se depare in linisce.

Totusiū ce creatura debila e omulu, indata-ce anim'a lui frageda e cuprinsa de amorulu pasiunatu! . . .

Dam'a a vediutu prin lorgnonu si altu-ceva.

O rosa! strigă ea cu surprindere, inca atatu de tardiu. Aici la tiermulu pietrosu, in midiuloculu stanciloru! Si catu e de frumosa si dragalasia!

Ea pronunciă cu atat'a doru aceste cuverte!

Junele studente a si sborat spre tiermu, elu a fostu saritu dejá stancile, intre cari dam'a vediuse florea frumosa.

Ce faci dni'a-t'a? strigă dens'a inspaimentata.

A respunde elu nu potea. Inse a merge inainte erá silitu; ros'a trebuiá se o aiba, de l'ar' fi costatu si viéti'a. Si, dieu, usioru-lu potea costá viéti'a, deci dam'a avea de stula causa de a se infiorá de marea lui temeritate.

Tiermulu Renului erá inaltu, formatu numai de stanci lucii si precipisie. De pre o despiciatura de stanca se potu vedea florea frumosa.

Numai o singura rosa, inse rosia deschisa, prospeta. Se parea, că foiele ei s'a desvoltat numai atunci in primele radie ale sorelui de demanézia. Ea erá atatu de minunata, se vedea atatu de incantatoria dintre stancile uscate si gole, incatu si o prinesa, o regina inca potea avé dorintia de a posiede acést'a suvenire frumosa dela cataractulu de Schaffhausen. Inse erá unu abisu adencu, mediatu langa oglind'a apei, acel'a din care trebuiá adusa florea dragalasia.

Tenerulu nostru sborá preste stanci; elu nu descindea incetisioru, ci navalia cu vehementia nebuna.

Eu aducu florea séu mortea! esprimá faç'a lui infocata

Unu minutu inse inainte de ace'a erá palidu că mortea.

Acum si dam'a deveni palida, forte palida, si totusiū se retienù de a chiamá indereptu pre junele temerariu. Cu ochi stralucitori urmariá fia-care miscare indresnétia a lui, si candu a vediutu, că curagiu-i de leu a invinsu toti obstatulii si ajungându ferice ros'a frumosu a luă cu man'a-i tremuranda, atunci in ochii ei stralucitori se ivi foculu bucuriei nemarginite, ér' candu-lu vediù esindu nevatamatu si cu rapediunea fulgerului din abisulu infioratoriu, atunci fa-

ci'a ei nu-i mai erá palida, ci o rosiétia de fericire nespusa trecù preste dens'a si o inundá totu mai tare.

Inse candu a pasit tenerulu studinte inaintea ei, si tremurandu de bucuria si fericire i-a intensu ros'a incantatoria, atunci — faç'a ei frumosa si superba a devenit éra limpida, linisita si rece, si cu o politetia fina dise catra elu:

Forte-ti multiemescu, domnulu mieu, ros'a e in adeveru frumosica.

Apoi se intorse catra betranulu:

Vá fi tempulu pentru noi unchíule!

Si dicându acésta facù studentului unu complementu usioru, mutu si rece, pasì spre trasur'a, ce stá in apropiare betranulu o arenda in ea, sarì in launtru si caii plecara in trépadu repede cu ea si cu domnulu celu betranu.

Tenerulu caletoriu inse remase cu anim'a sdrobita si inmarmuritu că o statua. Elu nu potea vorbi, nu se potea miscá. Numai ochii abiá si-i potea indreptá incremenitu spre trasur'a, ce plecase si inaintá repede.

Ranitu amaru in sufletu si gemündu de dorere nu potea altu-cev'a, decatu a se uitá lungu dupa trasur'a ce duraiá de-acolo, din care inse nu-i venia indereptu neci o privire, neci o salutare. Cu ochii-si vediu sborandu fericirea si lui nu-i remase decatu dorere si amaratiune.

Dupa-ce a disparutu trasur'a nu mai vedea nemica. Elu stá cu faç'a acoperita langa tiermul Renului.

(Va urmá.)

Gerasimu Domide.

SCANTEIUTIE.

= Declariatinea de amoru trebue se aiba insusirile unei bune telegrame, cari suntu: scurttimea si precisiunea.

*

= Unu june sfiososu voiá se decliare amoru unei dómne date cu de-alu de-acesta, — dar' nu potea se se esprime de locu. Dómu'a voiandu a-lu ajutá in acésta problema atânt de grea pentru densulu, 'lu agraii ins'asi dicându:

— Sciu domnulu mieu ca iubesci cu passiune, — mi-ar' placé numai se-mi areti si persón'a pre care o iubesci atâtu de neesprimaveru.

Imbarbatându-se, prin acésta confidentia a dómnei, junele nostru o rogă se caute in oglinda, că-ci acolò va vedé pre iubit'a si adorat'a lui. 'Si problem'a a fostu deslegata!

*

= Instrumentulu musicalu mânuitu de unu nepreceptoru este esiafodulu urechiloru.

*

= Unii judecatori tragu totu in partea celui cu mâna mai grea. Si acésta este o lege a gravitatunei!

*

= La denti falsi — mancari false. Ospele: Frumosu lucru d-le ospetariu. In pâne amesteci farina de gipsu, ér' carnatiulu 'lu umpli cu carne de calu. Nu ti-e greu a pune pre mésa mâncari asié falsificate? — Ospetariulu cu zimbetu ironicu: Eu cugetámu ca la denti falsi nu le priesc decatu érasiu mâncari false.

—

REVISTA.

— Episcopu la Gherl'a e denumitul Magnificul Domnu Dr. Ioanu Szabó Canonicu in Oradea-mare. Spe-

ramu ca nou-denumitul Episcopu alu Gherlei, prin o guvernare a de veratul-parentiésca, in partia la si libera de ori-ce inriurintia esterna, se va face unaním-alesulu Episcopu alu acestei Diecese estinse si 'n tempulu din urma multu-complicata.

— Nouul Episcopu alu Oradei-mare sa retrasu la pre-dilectulu locu de petrecere alu seu, in comun'a Slatin'a, lângă Sighetu-Marmatiei, tienendu totusiú si mai departe frânele guvernarei Diecesei de Gherl'a.

— Statu'a lui Stefanu celu Mare se va redic'a in curundu, facându-se si pâna acum collecte frumose spre acestu nobile scopu nationalu.

— Vocea Carpatilor este titlul unei noué fóie politica, economică si literara, care a inceputu dela 15 martie a. c. a aparé odata pre septemana in orasulu Piatra — România.

— Romania inaintea Europei traducere din italiennes de: Eufrosinu C. Homoriceanu in Rîmnicu-Saratu, România. Pretiulu de subsciriere pentru acestu opu, care se afla dejá suptu tipariu, este de: 1 francu 50 bani séu 67 cr. v. a.

— Religiunea din punctu de vedere politico-juridicu de Dr. Ioane Bohl, advocat in Amsterdam, dupa traducerea germana de d. Sylviu Rezeiu, preotu gr.-cath. alu diecesei Oradane. Abonamentele la acésta scriere se potu face deadreptulu la d. traductoriu in Oradea-Mare. Pretiulu unui exemplarui care va fi de 22—24 céle este de: 1 fl. 70 cr. éra pentru clerici si studenti 1 fl. 30 cr. v. a. Dela 10 exemplare se da d-lor colectanti, unulu gratuitu.

— Crescererea Poporala« manualu pedagogico-didacticu pentru luminiștorii poporului, dupa dirigintele preparandialu alui Ignatius Bárany, prelucratu de Dr. Augustinu Lauranu, profesorul si catechetu la r. institutu preparandialu diocesanu greco-cath. de Oradea-Mare. — Abonamentele se potu face la d'autor in Oradea-Mare cu pretiulu de 1 fl. 30 cr. pentru 1 exempl.

— Dizionario biografico della letteratura contemporanea, publicato in Firenze, sotto la direzione del professore Angelo de Gubernatis. Acésta interesanta publicatiune va appeare in 12 fascicule de cate 96 pagine in 8° cu pretiulu de 25 franci. Subscriptiunile se potu face directu la: Monsieur M. le prof. Angelo de Gubernatis, Florence, Rue Silvio Pellico, Nro. 1.

— Au repausatul: Sav'a Popoviciu Barcianu adm. protopresviter, alu Sabiuului la 12/24 martiu in Resinari, — Ann'a Petramum'a cunoscutul amplioiatu bancii „Albina“ si scriotoriu rom. Nicolau Petre Petrescu, la 12/24 martiu in Ibanesci, — Emil'a Valeriu Puscariu fiu'c preotului din S.-jude la 8/20 martiu in Santejude.

— Actii de-a Bancii „Albina“ se cauta spre cumparare. Lasându-se cu pretiuri moderate: se voru luá de-o data 10—20 séu si mai multe.

— Educatoria lâga o fetitia se cauta. Respectiv'a se potfesce că se scie bene limb'a germana, si cea romana; si se-i placa vietia dela sate.

A se adresá la Redactiunea acestei foie.

Deslegarea Logografului din nrulu 4.

Celea 8 cuvinte formate din literile notate suntu: 1) Dunarea 2) Osmanii 3) Baraganul 4) Romania 5) Orenburg 6) Gröningen 7) Elba 8) Amsterdam. Literile initiale cetite de susu in josu dau numele provinciei Dobrogea, ér' literile finale cetite de josu in susu dau numele orasului Mangalia.

Bene l'au deslegatul: Domnele si Domnisiorele Elisabet'a Buteanu n. Sironi, Anna Stetiu n. Romanu, Veronic'a Liseanu n. Chitta, Mari'a Popu, Elisa Dragalina; si domnii: Gregorius Cardosin, Paulu Munteanu, Ioanu Beineaga, Antoniu Vass, Stefana Alecsa, Pamfilie J. Grapini, Paulu Chitta, P. S. Valeanu, Aureliu Todera, Victor Gyenge, Alessia Stefutiu.

In urm'a sortirei escutate in 10/22 martie premiul antâiu l'a câscigatu Dómn'a Ann'a Stetiu n. Romanu din Gherl'a, alu doilea Domnul Stefanu Alessa din Aradu, alu treilea Dómn'a Veronic'a Liseanu n. Chitta din Ciseriu.

Deslegarea Gaciturei de siacu din nrulu 5.

Primavéra cea verdiá
Cu cositi'a-i auria
Ni-a venit uoiósa 'n tiéra
Dragalit'a primavéra;
Si-a adusu unu dulce sôre
Si-unu sinu plinu de lacrimoare;
Si-a adusu o luna plina
Cá s'o scalde la lumina.

Vas. Alesandri.

Bene o au deslegatu: Dómnele si Domnisiórele: Julian'a Cosm'a n. Popu, Emili'a Popu n. Marcusiu, Bert'a Porutiu, An'a Stetiu n. Romanu, Luis'a Moldovanu n. Vicasiu, Emili'a Onciu n. Ciavoschi, Lin'a Pintea, Emili'a Mihailasius, Cornel'i Lazariciu, Mari'a Popu, Emili'a Salvany, Emili'a Octavia' Romanu, Rave'a si Anna Precepnu, Otil'i'a Puscariu, Mari'a Gáberfi; si Domnii: Aleandru Popoviciu, Antoniu Vass, Demetriu V. Zahiu, Aleandru J. Tudorescu, Pamfilie J. Grapini, Josou Marciu, Aug. Budu, Gavr. Cherebetiu, Paulu Chitta, A. Cocianulu, Const. Patesianu, Basiliu Jotic'a Joana D. Neamtiu, Teodora Demianu, Parteniu Moldovanu, Vasiliu Pavelu, Emiliu Graurru, Josifu Catulu, Victor Gyenge, Grigorie Craciunasiu, Gratiu Gáberfi, Alessiu Stetiu.

In urma sortiriei esecante in 18/30 martiu premiul antâia l'a căscigatu Doma'n Emili'a Onciu n. Ciavoschi din Uzén, alu 2-lea, 3-lea si 4-lea Domnisióra Emili'a Salvany in Mititei, Domnisiórele Ravec'a si Anna Precepnu din Nîmiga magiara, si Domnul Vasiliu Pavelu din Budaposta.

Logografu.

De Ioanu Becineaga

Din silabele: Ca, ni, nne, tin, no, de, ne, ac, lia, lme, mar, ro, me, ra, la, li, tti, li, su, ru, ne, ai, se, dâ, pa, ne, co, ler, sa, ei; — se se formeze 10 cuvinte, acarorul literelor initiali cetite de susu in josu, dau numele unui imperatu insemnatui inainte de Christosu; ér' literile finali cetite de josu in susu, dau numele provinciei, preste care a domitua

- 1) Numele unei provincie vechi din Grecia.
- 2) Numele unui naturalistu insemnatui.
- 3) Numele unui profetu vechiu.
- 4) Unu Consulu Romanu.
- 5) Unu oraslu in Itali'a.
- 6) O fortarézia in Ungari'a.
- 7) Unu Imperatu Romanu.
- 8) O provincia a Europei.
- 9) O provincia a Turciei.
- 10) O fortarézia in Germania.

Terminula pentru deslegare e 18/30 aprilie. Intre Gâcitorii se voru sortia icone frumose si cărti din editiunea nostra.

Folositi-ve de ocasiune!

Pentru de a facilita procurarea scieriloru nostre si la publiculu cetitoru mai lipsitu dàmu cu pretiuri reduse urm. scieri:

Predicatoriulu Sateanului Romanu. Cursulu I— fl. cr. Anulu 1875. in locu de 5 fl. cu

Predicatoriulu Sateanului Romanu. Cursulu II.— 1 50 Anulu 1876. in locu de 4 fl. cu

Predicatoriulu Sateanului Romanu. Cursulu III.— 1 — Anulu 1877. in locu de 4 fl. cu

Cuventari besericesci pe Dominecele dela SS. Rosalie pâna dupa S. Bobotéza (XXXVIII). de J. P. Papu in locu de 1 fl. 50 cr. cu

Cartile Sateanului Romanu. Cursulu II.— Anulu 1877. in locu de 1 fl. 50 cr. cu

Higien'a si Scól'a. Cursulu I.—Anulu 1876. in locu de 2 fl. cu

Higieg'a si Scól'a. Cursulu II.—Anulu 1877. in locu de 2 fl. cu

Apologie. Discusiuni filologice si istorice privitorie la Români, invederite si rectificate de Dr. Gregoriu Silasi Cartea I. Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. in locu de 30 cr. cu

Amoru si dinecolo de mormentu. Novela de Ponson du Terrailu, traducere de N. F. Negrutiu. in locu de 30 cr. cu

Ifigenia in Aulid'a. Tragedia in 5 acte. Dupa Euripide tradusa in versuri de Petru Dulfu in locu de 40 cr. cu

Colecta de recepte din economia, industria, comerciul si chemia de Gregoriu Tamasiu Mielescu, — Acésta carte cuprinde 453 recepte folosivere cu succesu de ori-care economu, industriasiu, meseriasiu si fabricantu, — caror'a le deschide noue isvoré de căscigui,

prin fabricatiuni, cari pâna acum le au fostu necunoscute. in locu de 50 cr. cu

Bibliotec'a Sateanului Roman. Redactoru-Editoru Niculae F. Negrutiu. Cartea I. cuprinde urmatoriele materii interesante: Descépta-te Romane! poesia de Andrei Muresianu. Pruncu-Ucigasiulu, novela originala scrisa anume pentru poporul de Petru Dulfu; Bravur'a Ostasiloru Romani in Resboialu contra Turciloru — 1877 — Cantata de Poetulu Vasile Aleandri: Ostasiloru romani, Pene-siu Curcanulu, Sergentulu, Hora Curcaniloru, Hora dela Plevn'a, Capitanulu Romanu, Hora dela Grivita. Fratii Jderi; Bance poporarie urmante de Statutele reuniuneei de ajutorare reciproca de Teodoru Petrisioru. Canteculu Gintei Latine poesia de Vasile Aleandri; Anuti'a noveleta de V. R. Butiescu; Haid' se ridemu! poesia de I. V. Adrianu; In petitu patania sioda de Ptru-truciea; Bab'a vrajitoare poesia de I. Grozescu; Oig'a-Mig'a si Trénc'a-Flénc'a; Suturi practice, Minerv'a si Buh'a, De ce s'a maritat dupa veduvu, Pasius'ulu de drumu — doftoru bunu, Folosulu postei, Singur'a mangaiere a fetei, De ce au satenii prunci mai frumosi si mai sanetosi decâtua oraseni, O regula a cuvenintiei, Cersitoriulu, Doi boi de cinste, Cum suntu advocatii Soldatorulu dupa care plângu multi, Anii de slujba, N're ereri, Pusica crescuta din pistolu, Tieganulu smeritu, Celulalaltu picioru a gâscei, Orbulu si Schiopulu. in locu de 30 cr. cu

Biografi'a Santului Ioanu Crisostomu de Georgiu Pasc'a in locu de 50 cr. cu

Procedur'a Cartei funduarie de Gr. Tamasiu Miculescu. in locu de 2 fl. cu

Geografi'a tieriloru de sub coron'a Ungariei in legatura cu liniamintele fundamentale a Geografiei universali pentru folosulu scoliloru poporale romane de Demetriu Varn'a in locu da 35 cr. cu

Istori'a Patriei pentru scolile poporale romane din Ardealu de J. M. Moldovanu in locu de 32 cr. cu

Spicuire in istoria beserecesca a romaniloru de J. M. Moldovanu in locu de 40 cr. cu

A XXX-a universare dela eliberarea sateanului romanu. (Cuprinde si »Cantareaa României« care aiurea singura se vende cu 25 cr.) — 10

Reducerea acesta va tiené n'mai pâna la capetul lunei Aprilie: pentru acea doritorii de a ave carev'a din aceste cărti se grabescă a si le procură pâna la acestu terminu.

POST'A REDACTIUNEI.

SERBATORI FERICITE!

— Minorescu. Se va publica. Bucurosu ve vedem cu atâta de adese-ori.

— J. T. in N., P. M. in B., E. G. in B. Cele tramise se voru publica.

— I. M. Ce te caesci atât'a in protiv'a sortiei?! Au nu scîi acelu cantecu care dice:

Frundia verde florile de soeu

Bâta-lu crucea de norocu, —

Că totu ambla in gropi dându,

Si nu da la toti pe rîndu.

Unii i-i ceru bogatie

E'u le da dragutie-o mie, —

Unii i-i ceru flori de erini

Elu le da manunchi de spini, —

Unii i-i ceru busuiocu

Elu le dăruiesc focu; —

Nu mai e norocu in lume

Si-a pierdutu si elu de nume.

Proprietariu, Editoriu si Redactoru respundietor: Niculae F. Negrutiu.

Imprimari'a lui Joanu Stein in Clusiu.